

მარტი-აპრილი
2023 წელი

პეიტუ დუჰვიძისი

„და ანგელოზსა ფილადელფიისა ეკლესიისასა მიუწერე: ამას იტყვი და წვიმარითი, რომელსა აქუს კლიტე დავითისი, რომელი-იგი განაღებს, და არავინ დაჰკვას, გარნა განმღებულმან მან, და არავინ განაღოს დაჯშული იგი.“
(გამოცხ. 3.7)

თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის ყოველთვიური გაზეთი

სრულიად
საქართველოს
კათოლიკოს-
პატრიარქის
საადღგომო
ეპისტოლა

გვერდი მე-2-3

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორის
საერთაშორისო საეკლესიო ურთიერთობები ბერძნულენოვან
საკათრიარქოებთან

გვერდი მე-9-11

აკადემიკოს ვინდია უბრეხელიძის
საჯარო ლექცია სასულიერო
აკადემიასა და სემინარიაში

გვერდი მე-4

„ახალგაზრდული ფორუმი
მღვრადი განვითარებისა და
ეკონომიკური განვითარების“

გვერდი მე-5

პატრიარქის თაოსნობით
დაარსებული საგანგანათლებლო
კერები

გვერდი მე-7

დავით გეფაძე - თეოლოგიის
ახალი მაგისტრი

გვერდი მე-6

თვალსაწიერი

გვერდი მე-16

ხმა ერდინ -

მხატვარ რუსუდან ფატივაშვილის, რეჟისორ ავთო ვარსიმაშვილის
ნაწილები, პოეტ თარიელ ხარხელაურის ლექსი

გვერდი მე-8

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის სააღმშენებლო ეპისტოლე

ყოვლადსამღვდელონო მღვდელმთავარნო, ღირსნო მოძღვარნო, დიაკონნო, ბერ-მონაზონნო, ხელისუფალნო, საქართველოს წმინდა მართლმადიდებელი ეკლესიის ყოველნო წევრნო, მკვიდრნო ივერიისა და ჩვენი ქვეყნის საზღვრებს გარეთ მცხოვრებნო თანამემამულენო,

„გამოვიდა სიძე ჯოჯოხეთიდან, მკვდრეთით აღდგა ძლიერებით შემოსილი, სიკვდილი დათრგუნა და ტყვენი გაათავისუფლა“ (წმ. იოანე ოქროპირი)

ქრისტე აღდგა!

დგება ჟამი ახალი პასექისა!

დღეს ზეიმობს ცა და მიწა, ხილული და უხილავი სამყარო; რა თქმა უნდა, ვზეიმობთ ჩვენც, რადგან ამ სასწაულით დასრულდა ამქვეყნად მაცხოვრის ღმერთკაცობრივი, გონებისთვის მიუწვდომელი ღვაწლი, ჩვენი ხსნისათვის გაღებული.

ამპარტავნების გამო აკრძალული ხისკენ ადამის გაწვდილი ხელის ნაცვლად, მწყემსი კეთილი საკუთარ ხელს იწვდის ჯვარზე მისამსჭვალად, განდიდების ნაცვლად თავზე ეკლიან გვირგვინს იდგამს და ჩვენი ცხოვრების სანაცვლოდ, თავის სიცოცხლეს სწირავს.

ამ საოცარმა მსხვერპლმა სიკვდილისა და ჯოჯოხეთის საკვრელთაგან იხსნა ძველი აღთქმის მართალთა სულნი, ადამიდან და ევადან ვიდრე ქრისტეს აღდგომამდე შესვენებულნი და ცათა სასუფეველი დაუმკვიდრა მათ.

აღდგომის შემდეგ კი, სასუფეველის კარი ღიაა ყველა ქრისტიანისთვის, რომელნიც სულით და ხორციტ განწმენდილნი წარდგებიან ღვთის წინაშე. ასეთ ადამიანთა სულებს ჯოჯოხეთი უკვე ვეღარ ეხება და გარდაცვალებიდან ორმოცი დღის შემდეგ ისინი უფლის საგანთა შინა განისვენებენ.

ამ სიხარულს ათასწლეულთა მანძილზე ელოდნენ თაობები.

უფალი მოვიდა, რომ წინაძღვრად ექცეს ჩვენს აზრს, გრძობას, მოქმედებას, სულისა და გულის წაღილს; რომ დაგვეხმაროს, შემოვბრუნდეთ და გამოვასწოროთ ჩვენი დაცემული ბუნების ნაკლოვანებანი; სულიერად გავიმართოთ და ჩვენი ცხოვრება მარადიულად მოწეიმე ზეცისკენ მიმავალი გზის დასაწყისად ვაქციოთ.

რა თქმა უნდა, ჩვენს სულსა და სხეულში ფესვგადგმული ცოდვისაგან თავის დახსნა ჭირს, რადგან ეშმაკი ათასნაირ მახეს უგებს მორწმუნეთ, რომ ღვთის გზა დაავიწყოს.

ამიტომაც ყველა ქრისტესმოყვარეს აუცილებლად ეკლიანი და ვიწრო ბილიკის გავლა მოუწევს და ამისათვის მზად უნდა ვიყოთ.

დრო ისედაც დამძიმდა, მაგრამ არ შედრკეთ! მთავარია, ნებისმიერი ვითარებიდან სწორი დასკვნა გამოვიტანოთ, ღმერთს არ განვეშოროთ და მუდამ გვახსოვდეს მისი სიტყვები: „მე ვარ უფალი, შენი ღმერთი, შენი მარჯვენის განმამტკიცებელი, მთქმელი შენდა მომართ: ნუ გეშინია, მე შეგეწევი“ (ეს.41.13); გვახსოვდეს და გჯეროდეს ისიც, რომ ბოლოს მანც „უფლის მორწმუნეთ ყოველივე კეთილად წარემართებათ“.

უფალი ყველას სიყვარულით ელის თავისთან, განსაკუთრებით - მონანულ ცოდვილთ, თუნდაც რომ მეთერთმეტე ჟამის მუშაკნი იყვნენ ისინი და ზეცისკენ მიმავალ აღმართზე შედგომასა და თანადგომას სთავაზობს მათ.

ასე რომ, წუთისოფლის ყოველი დღე მორწმუნეთათვის სულიერ სიკვდილსა და სიცოცხლეს შორის ბრძოლის ასპარეზია. ამ ბრძოლაში გამარჯვება გვმართებს. ხსნის გზა გაკვალულია, მის გასავლელად კი ყველას პიროვნულად ჩვენი შრომა გვაქვს გასაწევი.

„სასუფეველი ცათა იიძულებს; და რომელნი აიძულებდნენ, მათ მიიტაცონ იგი“ (მთ. 11, 12), - გვასწავლის მაცხოვარი; ანუ ცათა სასუფეველი დიდი ძალისხმევით მოიპოვება და ვინც ამ ღვაწლს გასწევს, ის დაიმკვიდრებს მასში ადგილს.

როგორც აღვნიშნეთ, მაცხოვრის აღდგომის შემდეგ ძველი და ახალი აღთქმის მართალთა სულნი ღვთის საუფლოს მკვიდრნი გახდნენ და ხდებიან, მაგრამ მხოლოდ სულით მყოფობა ცათა შინა ჩვენთვის არ არის სრულყოფილი მდგომარეობა.

მაცხოვრის გამოხსნელობითი ღვაწლით სული თავის უხრწნელ სხეულს აუცილებლად შეიმოსავს და როგორც ჯვარცმით მართალთა სულნი ერთიანად დახსნილ იყვნენ ჯოჯოხეთის ტყვეობისაგან და ზეციურ დიდებაში გადაინაცვლეს, ასევე ქრისტეს მეორედ მოსვლის შემდეგ მოხდება მკვდართა საყოველთაო აღდგომა.

„მოისმენენ საფლავში მყოფნი ღვთის ძის ხმას და გამოვლენ სიკეთის

მოქმედი სიცოცხლის აღდგომაში, ხოლო უკეთურებათა მოქმედი სასჯელის აღდგომაში“ (ინ.5:28-29).

გარდაცვლილ მართალთა ხვედრზე კი ასე წერს წმინდა წერილი: „ითესება ხრწნილებაში და აღდგება უხრწნელებაში, ითესება უძღურებაში და აღდგება ძლიერებაში, ითესება უპატიობაში, აღდგება დიდებაში, ითესება მშვიდობიერი სხეული და აღდგება სულიერი სხეული“ (1კორ. 15:42-44)

და მანც, რა არის ამის საფუძველი?

იესო ქრისტეს მიწიერი მყოფობა, ჯვარცმამდეც და ჯვარცმის შემდეგ ამაღლებამდეც, ნებისმიერი დროის მორწმუნე ქრისტიანისთვის ცხოვრებისა და აზროვნების წესის განმსაზღვრელია და „თუ გვწამს, რომ იესო მოკვდა და აღდგა, ასევე ღმერთი მათაც (მართლებს), რომელნიც დაძინებულნი (გარდაცვლილნი) არიან, თავისთან მიიყვანს იესოს მიერ“ (1თეს. 4:14), ე.ი სასუფეველისათვის აღადგენს სხეულებრივად.

როგორც აღვნიშნეთ, ეს დღე ყველა მიცვალებულისათვის მეორედ მოსვლის შემდეგ დადგება, მაცხოვარმა კი აღდგომისთანავე უხრწნელი სულიერი სხეული შეიმოსა და გახდა პირმშო შესვენებულთა (გამოცხ. 1,5).

წმინდა სახარება ბრძანებს რომ, იესო ქრისტე ასეთი სახით ორმოცი დღის მანძილზე ეცხადებოდა მენელსაცხებლედ დედებს, თავის მოწაფეებს, გამოცხადდა ხუთასზე მეტ ადამიანსაც...

თავდაპირველად ვერც დედები და ვერც მოწაფენი ვერ იჯერებდნენ, რომ იგი აღდგა და ცოცხალია, რადგან აწ უკვე უხრწნელი, უკვდავი და უვნებო მისი სხეული სახეცვლილი იყო. მაგრამ ამ დღეების მანძილზე მათ მიეცათ მტკიცე რწმენა და ცოდნა ცათა სასუფეველში სულიერი სხეულით შემოსილ რჩეულთა მომავალი მყოფობის შესახებ, რომელთაც მაცხოვრის მსგავსი უხრწნელი სხეული ექნებოდათ და გააცნობიერეს საბოლოო და უმთავრესი მიზანი ღვთის განკაცებისა, - სრულყოფილი სახით, სულისა და უხრწნელი სხეულის ერთობით, - მარადიული სიცოცხლისა და სიხარულის მინიჭება ადამიანისთვის, ანუ აღდგენა მისთვის იმ მდგომარეობისა, რისთვისაც და როგორადაც იგი შეიქმნა.

ამიტომაც, როდესაც მოწაფეებმა ცად ამაღლებული იესო ქრისტე იხილეს, სიხარულით აღვსილნი დაბრუნდნენ იერუსალიმში.

თუ მათ ჯვარცმისას უფალი მიატოვეს და ძრწოდნენ ქვეყნის მთავართა და მღვდელმთავართა შიშით, ახლა განძლიერდნენ; სულთმოფენობის შემდეგ კი დიდ საიდუმლოებებს ზიარებულნი იმდენად განმტკიცდნენ, რომ მზად იყვნენ ყველგან და ყველას წინაშე დაუბრკოლებლად დაემოწმებინათ უფლის სწავლება და თავი დაედოთ მისთვის.

ეს რწმენა მოციქულებმა მთელ მსოფლიოს მოჰფინეს.

ყოველივე ეს საფუძველია მთელი

აკადემიკოს მინდია უგრეხელიძის ლექსია სასულიერო აკადემიაში

6 აპრილს თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორის, პროტოპრესვიტერ გიორგი ზვიადაძის მოწვევით სასწავლებელს სტუმრობდა საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი, სამართლის დოქტორი, პროფესორი მინდია უგრეხელიძე.

თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარი-აში საჯარო ლექციათა ციკლის ფორმატში საზოგადო მოღვაწეებთან, მეცნიერებთან და ხელოვნების სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებთან შეხვედრა იმ დიდი ტრადიციის გაგრძელებაა, რომელსაც ჯერ კიდევ თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორად ყოფნისას (2005-2009 წწ.) დაუდო სათავე სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ.

შეხვედრა გახსნა და სტუმარს მისასალმებელი სიტყვით მიმართა რექტორმა, პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ. მან მინდია უგრეხელიძის პიროვნულ ღირსებებზე, მოღვაწეობის მასშტაბსა და დამსახურებებზე გაამახვილა დამსწრეთა ყურადღება და სასწავლებელში ამგვარი შეხვედრების აუცილებლობაზე ისაუბრა. თბილისის სასულიერო აკადემიის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის წარმომადგენელმა ელისაბედ აბულაძემ მინდია უგრეხელიძის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ მოუთხრო აუდიტორიას და მისი საქმიანობისა და დამსახურების ვრცელი ჩამონათვალიდან რამდენიმე ასპექტი გამოიყო: მინდია უგრეხელიძის სახელს უკავშირდება იურისპრუდენციაში მასშტაბური ცვლილებები, როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო ასპარეზზე; საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდგომ იგი იყო უზენაესი სასამართლოს პირველი თავმჯდომარე (1990-1999 წლებში) და მისი რეფორმატორი; საქართველოს ევროსაბჭოში განვერიანების შემდეგ კი - პირველი ქართველი მოსამართლე ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სასამართლოში (1999-2009 წლებში); საერთაშორისო მართლმსაჯულებამ ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სასამართლოში წარმატებით გამოიყენა მიზეზობრიობის ქართული კონცეპტი (ცნობილი ქართველი სამართალმცოდნის თინათინ წერეთლის ფორმულა) ერთ გახმაურებულ საქმეზე, რაც მინდია უგრეხელიძის, როგორც დიდი პალატის მომხსენებელი-მოსამართლის წინადადებითა და ქართული გამოცდილების წყალობით, შემდგომში საფუძველად დაედო მსგავსი საქმეების განხილვას, რაც იყო უიშვიათესი შემთხვევა ეროვნული იდეების საერ-

თაშორისო იურისპრუდენციაში დანერგვისა; მინდია უგრეხელიძის თაოსნობით, ჯერ კიდევ გასული საუკუნის 70-იან წლებში, ჩამოყალიბდა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის დღევანდელი 254-ე მუხლის რედაქცია, რომელმაც კულტურის ძეგლების დაცვა სრულიად ახალ პრინციპებს დააფუძნა; მისივე ინიციატივით, სისხლის სამართლის მოქმედ კოდექსს ამშვენებს მე-8 მუხლი მიზეზობრივი კავშირის შესახებ, რაც ერთადერთი შემთხვევაა ევროპაში ურთულესი პრობლემის საკანონმდებლო რეგულაციისა და სხვა მრავალი... მინდია უგრეხელიძეს ეკუთვნის 170-ზე მეტი მეცნიერული ნაშრომი, მათ შორის 3 მონოგრაფია. ისინი გამოქვეყნებულია 10 უცხოურ ენაზე (რუსული, ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, ესპანური, პოლონური, იტალიური, ბერძნული ...), 14 ქვეყანაში (რუსეთი, უკრაინა, გერმანია, საფრანგეთი, ვენესუელა, პოლონეთი, კანადა, შვეიცარია, იტალია, სომხეთი, აზერბაიჯანი, ყაზახეთი-ბალყარეთი ...).

თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის სტუდენტებისა და პროფესორ-მასწავლებლებისათვის ბატონმა მინდია უგრეხელიძემ წაიკითხა საჯარო ლექცია თემაზე: „სამართლის რაობისა და მნიშვნელობის შესახებ“. აღნიშნული თემის ფარგლებში მან ვრცლად ისაუბრა ტრიადის - მართალი, სამართალი და სამართლიანობა - ცნებათა უთიერთმიმართებისა და სამართლის, როგორც მეცნიერებისა და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების ფუნდამენტის შესახებ; შეეხო ქართული სამართლის ისტორიაში ცნებათა და ტერმინთა ფორმირების მეტად მნიშვნელოვანსა და რთულ პროცესს, აღნიშნა, რომ სამართლის მთავარი სიკეთე და ღირსება ორი რამით არის განპირობებული: ერთია მისი მაღალი დანიშნულება, დიადი მიზანი და საკაცობრიო მოწოდება, რომ ჰპოვოს და აღიაროს ადამიანის სამართლიანობა; მეორეა ის, რომ კაცთა მოდგმას ჯერ არ შეუქმნია იმაზე უფრო დემოკრატიული ინსტიტუცია,

ვიდრე სასამართლოა. აქ ყველაზე მეტი პროცედურული წესი, სტანდარტი და „მეხამრიდია“ გათვალისწინებული საიმისოდ, რომ ადამიანის უფლებრივი მდგომარეობა საიმედოდ იყოს დაცული და უზრუნველყოფილი.

ლექციის ბოლოს ბატონმა მინდიამ მეტად უშუალოდ, ემოციურად, ხატოვნად ისაუბრა მასწავლებლებზე, რომლებმაც განსაზღვრეს მისი პროფესიული არჩევანი და პიროვნული ცხოვრების გზა. განსაკუთრებული სითბოთი და პატივისცემით გაიხსენა თავისი დიდი მასწავლებელი, ქართული სამართლებრივი სკოლის გამორჩეული წარმომადგენელი - თინათინ წერეთელი. აღნიშნა, რომ მისი ცხოვრება და მოღვაწეობა სწორედ ამ დიდი სამართალმცოდნის მიერ არის შთაგონებული. ბატონმა მინდიამ გამორჩეული პატივისცემა და მადლიერება გამოხატა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, ილია მეორის მიმართ. ისაუბრა მის განუსაზღვრელ ღვაწლსა და დამსახურებაზე ქართული ეკლესიისა და სახელმწიფოს წინაშე, გაიხსენა პატრიარქთან ურთიერთობის რამდენიმე მნიშვნელოვანი ეპიზოდიც.

შეხვედრის ბოლოს ბატონმა მინდიამ მსმენელთა შეკითხვებსაც უპასუხა.
პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ, მადლიერების ნიშნად, საპატიო სტუმარს სამახსოვრო საჩუქრები - წმინდა გიორგის ხატი და მრავალენოვანი ბიბლია - გადასცა.

კონტაქტები

ვუმასკინძლეთ არქიმანდრიტ მარსელიოს დიმიტრიოს კარაბეორბიუსს

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმიდესი და უნეტარესი ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით სასულიერო აკადემიისა და

სემინარიაში ლოდის (ისრაელი) წმინდა გიორგის ტაძრის წინამძღვარმა, არქიმანდრიტმა მარკველიოს კარაგეორგიუსმა საჯარო ლექცია წაიკითხა. მოძღვარმა სტუდენტებსა და პროფესორ-მასწავლებლებს მოუთხრო ბერძენი წარმოშობის ბერის, ეფრემ არიზონელის, მონასტრული ცხოვრების ამბები.

ბერი ეფრემი, ათონის მთაზე მოღვაწეობისას იოსებ ისიხასტის მოწაფე, გასული საუკუნის 70-იან წლებში ჩასულა ამერიკაში. დიდა მისი ღვაწლი ბერძნული დიასპორის კატეხიზაციისა და ეკლესიის წიაღში მისი დაბრუნების საქმეში. 90-იანი წლებიდან იგი ხელს ჰკიდებს აღმშენე-

ბლობას, საბოლოოდ კი ამერიკასა და კანადაში (ათონის მთის ანალოგიით) აარსებს 20 მონასტერს.

არქიმანდრიტი მარკველიოს დიმიტრიოსი ჩვენი სასწავლებლის მსმენელებს არიზონის სავანის ტიპიკონზე, ზოგადად, სამონასტრო ცხოვრების მაღლსა და სირთულეებზე, სათნოებათა მოხვეჭის გზებზე ესაუბრა. 1997 წლიდან იგი თავად ყოფილა ეფრემ ბერის უშუალო მოწაფე წმინდა ანტონის მონასტერში, მანამდე კი საბერძნეთსა და ამერიკაში საუნივერსიტეტო განათლება მიუღია.

შეხვედრის დიდი ნაწილი დიალოგის ფორმით წარიმართა.

საპატიო სტუმარს სასწავლებლის პრორექტორმა, დეკანოზმა ბესარიონ ცინცაძემ და დიაკონმა ცოტნე ჩხეიძემ მადლობა გადაუხადეს საინტერესო საუბრისათვის და საჩუქრად გადასცეს სასულიერო აკადემიის მიერ გამოცემული წიგნები.

სტუმარს გადასცემენ საჩუქარს

კონტაქტები

„ახალგაზრდული ფორუმი მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური განვითარების“

31 მარტს თბილისის სასულიერო აკადემიამ და სემინარიამ „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა/დედამიწის მეგობრები - საქართველოს“ მიერ ორგანიზებული ფორუმს უმასპინძლა. „ახალგაზრდული ფორუმი მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური განვითარების“ მთელი საქართველოს მასშტაბით იმართება და მიზნად ისახავს ახალგაზრდების ინფორმირებულობას, ჩართულობა-თანამონაწილეობას ქვეყნისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში, ინოვაციური ხედვების წარმოჩენასა და ასახვას, მათ შორის, გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებისა და საქართველოს ევროპული ინტეგრაციის საკითხებთან დაკავშირებით.

ნეობის სამინისტრო, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო და შვედეთის სამეფოს საელჩო საქართველოში.

ალანისხანა, რომ ფორუმის ფარგლებში გაფორმდა ურთიერთ-თანამშრომლობის გაუმჯობესების მიზნის სასულიერო აკადემიისა და „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა - დედაიწიის მეგობრები - საქართველოს“ შორის.

სენების მომზადებასა და დისკუსიის წარმართვაში სტუდენტებს განსაკუთრებული მხარდაჭერა და დახმარება გაუწიეს თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პროფესორმა, დეკანოზმა ბიძინა გუნია, ქრისტიანული ფსიქოლოგიის კათედრის გამგემ, ფსიქოლოგიის დოქტორმა ირმა ხურციამ და არქიტექტურის დოქტორმა, პროფესორმა მედეა მელქაძემ.

დისკუსია კითხვა-პასუხის ფორმატით წარიმართა და დამსწრეთა დიდი დაინტერესება გამოიწვია. შეხვედრის დასასრულს თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორმა, პროტოპრესვიტერმა გიორგი ზვიადაძემ მადლობა გადაუხადა მობრძანებულ სტუმრებს, ფორუმის მონაწილე სტუდენტებსა და პროფესორ-მასწავლებლებს.

სტუმრებს სამახსოვრო საჩუქრები გადასცა და წარმატებული საქმიანობა უსურვა თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პრორექტორმა სასწავლო და ადმინისტრაციულ დარგში, დეკანოზმა ბესარიონ ცინცაძემ.

ფორუმის მონაწილეებმა მოხსენებები წარადგინეს სამ თემაზე:

I. „დედაიწიის რაობა და არსი“

თემის ხელმძღვანელი - დეკანოზი ბიძინა გუნია, გელათის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, თეოლოგიისა და ფილოლოგიის დოქტორი, პროფესორი;

წარმდგენი - დიაკვანი დავით პაპიაშვილი (აკადემიის I კურსის სტუდენტი).

მომხსენებლები:

1. დიაკვანი რომანოზ გუგუნაშვილი (აკადემიის I კურსის სტუდენტი);

2. ლიკა ჟვანია (ქრისტიანული

ფსიქოლოგიის მიმართულების I კურსის სტუდენტი).

II. „ჯანსაღი ცხოვრება და კეთილდღეობა“

თემის ხელმძღვანელი - ირმა ხურცია, ფსიქოლოგიის დოქტორი;

მომხსენებლები:

1. ჟასმინ ლომიძე (ქრისტიანული ფსიქოლოგიის მიმართულების II კურსის სტუდენტი);

2. გიორგი გეგიძე (ქრისტიანული ფსიქოლოგიის მიმართულების II კურსის სტუდენტი);

3. თამარ მათიაშვილი (ქრისტიანული ფსიქოლოგიის მიმართულების IV კურსის სტუდენტი).

III. „მდგრადი, მწვანე არქიტექტურა - ეკოლოგიური რევიტალიზაცია და სოციალური პროგრამები“

თემის ხელმძღვანელი - მედეა მელქაძე, არქიტექტურის დოქტორი, სრული პროფესორი;

წარმდგენი - თამარ ფოცხვერაშვილი, ხატუნერის მიმართულების დეკანის თანამშენი.

მომხსენებლები:

1. კესანე ვეზდენი (არქიტექტურის მიმართულების III კურსის სტუდენტი);

2. ნინო გრიგალაშვილი (არქიტექტურის მიმართულების III კურსის სტუდენტი);

3. რომან გაგნიძე (არქიტექტურის მიმართულების III კურსის სტუდენტი);

4. ნიკოლოზ კუხალაშვილი (არქიტექტურის მიმართულების III კურსის სტუდენტი).

ბების მიღების პროცესში, ინოვაციური ხედვების წარმოჩენასა და ასახვას, მათ შორის, გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებისა და საქართველოს ევროპული ინტეგრაციის საკითხებთან დაკავშირებით.

გაუმჯობესების მიზნის სასულიერო აკადემიისა და „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა - დედაიწიის მეგობრები - საქართველოს“ შორის.

ფორუმზე წარმოდგენილი მოხ-

forumis daskvniTi RonisZieba

7 აპრილს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გაიმართა „საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა/დედამიწის მეგობრები - საქართველოს“ მიერ ორგანიზებული - „ახალგაზრდული ფორუმი მდგრადი განვითარებისა და ეკონომიკური განვითარების“ - დასკვნითი ღონისძიება. საქართველოს სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებთან ერთად ფორუმში მონაწილეობდნენ თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის სტუდენტები. ღონისძიება პანელური ხასიათისა იყო, ახალგაზრდებმა წარმოადგინეს თავიანთი ხედვები და მოსაზრებები გაეროს მდგრადი განვითარების 17 მიზანთან დაკავშირებით. მიზნის - „სოციალური ინკლუზია და ეკონომიკური განვითარება“ - ფარგლებში მოხსენებებით წარადგინეს თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის ქრისტიანული

ფსიქოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტები - გიორგი გეგიძე (II კურსი) და ლიკა ჟვანია (I კურსი). გიორგი გეგიძის მოხსენების თემა იყო „ცხოვრების ჯანსაღი წესი და კეთილდღეობა ქრისტიანული ანთროპოლოგიის ჩრდილში“, ხოლო ლიკა ჟვანიამ წაიკითხა მოხსენება თემაზე - „დედაიწიის რაობა და არსი“. არქიტექტურის მიმართულების III კურსის სტუდენტმა ნინო გრიგალაშვილმა მონაწილეობა მიიღო მიზნის - „ეკონომიკური განვითარება და ეკონომიკური განვითარების“ - განხორციელებისათვის მომუშავე სტუდენტთა ჯგუფში. მისი მოხსენების თემა იყო „მდგრადი, მწვანე არქიტექტურა - ეკოლოგიური რევიტალიზაცია და სოციალური პროგრამები.“ ღონისძიების ორგანიზატორებმა განსაკუთრებული მადლობა გადაუხადეს თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის წარმომადგენლებს ფორუმში მონაწილეობისა და საინტერესო, კვალიფიციური მოხსენებებისათვის.

შეხვედრა საქველმოქმედო ორგანიზაცია „საქართველოს კარიტასის“ მოსწავლეებთან

თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის ქრისტიანული ხელოვნებათმცოდნეობის ფაკულტეტისა და კათედრის თანამშრომლები სამუშაო ვიზიტით ეწვივნენ საქველმოქმედო ორგანიზაცია „საქართველოს კარიტასის“ მოსწავლეთა დღის ცენტრს.

ხელოვნებათმცოდნეობის ფაკულტეტის დეკანი თეა ბეჟუაშვილი და კათედრის გამგე რუსუდან ვაშალომიძე დამამთავრებელი კლასების მოსწავლეებს ესაუბრნენ თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის - საქართველოში უპირველესი საღვთისმეტყველო სასწავლებლის - მისიაზე, მის უძველეს

ტრადიციებსა და დღევანდებობაზე, არსებულ სასწავლო პროგრამებზე, სწავლების მეთოდებსა და თავისებურებებზე. ვრცლად მიმოიხილეს ქრისტიანული ხელოვნებათმცოდნეობის საბაკალავრო პროგრამის მიზანდასახულობა და სწავლების მეთოდები.

ფაკულტეტის დეკანმა თეა ბეჟუაშვილმა აბიტურიენტებსა და პედაგოგებს გააცნო სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის მისაღები გამოცდების სპეციფიკა. თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის წარმომადგენლებმა დაათვალიერეს სკოლა-ინტერნატის დღის ცენტრის შემოქმედებითი სახელოსნოები, სადაც მოსწავლეები ეუფლებიან ლითონის, ხის, ქვის, ქსოვილების მხატვრული დამუშავების ტექნიკას, სწავლობენ ხატუნერას, მუშაობენ მინანქარზე.

შეხვედრამ საქმიან, მეგობრულ ვითარებაში ჩაიარა.

პატრიარქის თაოსნობით დაარსებული საგანმანათლებლო კერები

უნმადგისა და უნეტარესის, სრულყოფილად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის, ილია მეორის თაოსნობით არაერთი უმაღლესი, საშუალო და პროფესიული სასწავლებელი დაარსდა. ილია მეორე პატრიარქად აღსაყდრების პირველივე დღიდან შეუდგა განათლებასა და მეცნიერებაზე ზრუნვას. მის სახელთან არის დაკავშირებული 1988 წლის 14 ოქტომბერს უმაღლესი საღვთისმეტყველო სკოლის – თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის დაფუძნება. სასწავლებლის გახსნის საზეიმო ცერემონიაზე პატრიარქმა განაცხადა: **„ჩვენ არ უნდა მოვწყდეთ ჩვენს ფესვებს. თბილისის სასულიერო აკადემიამ უნდა იმეპვიდროს ის უდიდესი ტრადიცია, რაც დაკავშირებული იყო გელათის საღვთისმეტყველო სკოლასთან. ეს აკადემია უნდა გახდეს მაღალი სამეცნიერო ცოდნისა და სულიერების კერა“.**

უმაღლესი საღვთისმეტყველო განათლების გარდა, პატრიარქისთვის მნიშვნელოვანი იყო ისიც, რომ სასულიერო აკადემიასა და სემინარიაში ახალგაზრდებს ხელსაქმე შეესწავლათ, პრაქტიკული, შრომითი უნარ-ჩვევები გამოემუშავებინათ. ცნობილია, რომ საეკლესიო მოძღვრებით, ხელსაქმე, გარჯილობა ვალდებულებაა ყოველი ჭეშმარიტი ქრისტიანისთვის. ხელსაქმეს მისდევდა ყოველდღიურად ღვთისმშობელიც – აბრეშუმს ართავდა. პატრიარქის ძალისხმევით, სასულიერო აკადემიის ბაზაზე დაარსდა პროფესიული საგანმანათლებლო სკოლები, სახელოსნოები, კერძოდ: ქართული საეკლესიო ნაქარგობისა და ტრადიციული ნაქარგობის, თექა-ბატიკის, მებღაღობის, ქართული საეკლესიო გალობისა და სხვა...

პატრიარქი ყოველთვის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა ახალგაზრდებში ანალიტიკური აზროვნების უნარ-ჩვევათა განვითარებას, სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორობის წლებში თავადაც სისტემატურად მართავდა შემეცნებითი ხასიათის საუბრებს, სტუდენტებთან ერთად მსჯელობდა ქვეყნისა და საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე. სასულიერო აკადემიასა და სემინარიაში იმართებოდა დაუფინანსარი შეხვედრები ლიტერატურის, მხატვრობის, კინოსა თუ ხელოვნების სხვა

დარგის წარმომადგენლებთან.

პატრიარქის საგანმანათლებლო ინიციატივამ მთელი საქართველო მოიცვა. 1995 წელს ილია მეორის თაოსნობითა და ლოცვა-კურთხევით, ქუთაისში დაარსდა წმინდა გაბრიელ ეპისკოპოსის სახელობის სასულიერო სემინარია. მის სახელთან არის დაკავშირებული აღდგენა და ფუნქციონირება გელათისა და იყალთოს აკადემიებისა, რომლებსაც უდიდესი როლი ენიჭებათ საქართველოს კულტურულ-საგანმანათლებლო ცხოვრებაში.

2005-2008 წლებში განათლების სისტემაში მიმდინარე მტკივნეული პროცესების გათვალისწინებით, ილია მეორემ გადაწყვიტა საპატრიარქოს წილში დაეარსებინა საერო უნივერსიტეტი, რომელიც გააგრძელებდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტის ტრადიციებს.

2008 წლის 12 ოქტომბერს საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტის საზეიმო გახსნაზე უწმინდესმა ილია მეორემ სტუდენტებსა და პროფესორ-მასწავლებლებს მიმართა: **„ჩვენს ცხოვრებაში არის მოვლენები, რომლებიც აღემატება დღევანდელს. ასეთი მოვლენის წინაშე ვდგავართ დღეს. ჩვენ ვიხსენებთ დავით აღმაშენებლის დროს, როდესაც იხსნებოდა გელათის, იყალთოს აკადემიები, ჩვენ ვიხსენებთ დავით აღმაშენებლის ოცნებას, რომ გელათის აკადემია უნდა ყოფილიყო მეორე იერუსალიმი და თავისი სულიერებითა და მოღვაწეობით და „ახალი ათინა“ თავისი დიდი მეცნიერებით და აი, დღეს იხსნება საეკლესიო უნივერსიტეტი, რომელიც არის მემკვიდრე გელათის აკადემიისა“.**

კლიმენტი ალექსანდრიელი თავის ისტორიულ ნაშრომში აღნიშნავს, რა ურთიერთდამოკიდებულებაა ცოდნასა და რწმენას შორის და ამბობს, რომ პირველადი არის რწმენა და მასზე დაშენებულია ცოდნა, რომ მორწმუნე ადამიანი არის მონა ღვთისა, ხოლო მორწმუნე და განათლებული ადამიანი - მეგობარი ღვთისა. გავიხსენოთ თუნდაც პეტრინონის მონასტერი, სადაც სატრაპეზოს კედლები მოხატული იყო ანტიკური დროის ფილოსოფოსთა პორტრეტებით. ფილოსოფია მსახურია თეოლოგიისა, ამ უნივერსიტეტის დევიზიც ასეთია: **„ნოსე ტე იფსუმ“, ანუ „შეიცან თავი შენი“.**

თბილისის, გელათის, იყალთოს სასულიერო აკადემიების გახსნის შემდეგ, პატრიარქის ხელშეწყობით, 2008 წლის 16 აპრილს, მთიან აჭარაში დაარსდა შუახევის წმინდა აბუსერიძე ტბელის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტი. მისი რექტორია ეპისკოპოსი სპირიდონი (აბულაძე).

2009 წლის 12 მარტს თბილისში გაიხსნა წმინდა თამარ მეფის სახელობის მედიცინის ინსტიტუტი, რომელიც 2011 წელს გადაკეთდა სასწავლო უნივერსიტეტად, მისი რექტორია მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, არქიმანდრიტი ადამი (ახალაძე). 2012 წლიდან სასულიერო აკადემიასა და სემინარიასთან არსებული ხალხური სიმღერებისა და გალობის უმაღლესი სკოლა გადაკეთდა საქართველოს საპატრიარქოს გიორგი მთაწმიდელის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტად, რომლის რექტორია არქიმანდრიტი იოანე (კიკვიძე). სასწავლებელი ამზადებს საეკლესიო გალობისა და ხალხური სიმღერის სპეციალისტებს. ამჟამად საქართველოს საპატრიარქოს სასულიერო სემინარიები აქვს: ახალციხეში - წმინდა გრიგოლ ხანძთელის სახელობისა, რექტორი არის მიტროპოლიტი თეოდორე (ჭუაძე); ბათუმში წმინდა იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის, რექტორი - დეკანოზი ბასილ ბერიძე; ფოთის - ახალი საქართველოს უნივერსიტეტი - რექტორი - მიტროპოლიტი გრიგოლი (ბერბეგიანი-ვილი). სასულიერო სასწავლებლები ასევე ფუნქციონირებს: ცაგერში - წმინდა მაქსიმე აღმსარებლის სახელობის სემინარია, გრემის სასულიერო სემინარია, გორისა და ნეკრესის სემინარიები. ყველა მოქმედ ეპარქიაშია სასულიერო გიმნაზიები, პროფილური და ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლები.

2011 წლის 2 მაისს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორის ლოცვა-კურთხევით, სოფელ დილოში გაიხსნა წმინდა ექვთიმე ღვთისკაცის სახელობის საპატრიარქოს პროფესიული საგანმანათლებლო კოლეჯი, რომელსაც ხელმძღვანელებს მეუფე იაკობი (იაკობიშვილი), კოლეჯის დირექტორია რევაზ შარაბაძე.

2012 წლიდან არსებობს საქართველოს საპატრიარქოს დეკორატიული მებაღეობის საზოგადოებრივი კოლეჯი, რომელსაც ხელმძღვანელობენ: დირექტორი - ზურაბ შვედარდნაძე და

მოადგილე - მონაზონი თეკლა (სიხარულიძე). სასულიერო სასწავლებლები ასევე არის ახალქალაქში: წმინდა ზოსიმე კუმურდოელის სახელობის საზოგადოებრივი კოლეჯი და წმინდანოს სახელობის საღვთისმეტყველო სასწავლებელი.

პატრიარქი ყოველთვის განსაკუთრებულად იყო დაინტერესებული ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში არსებული ვითარებით. ხშირად ხვდებოდა როგორც პრაქტიკოს მასწავლებლებს, ისე განათლების სპეციალისტებსა და ფსიქოლოგებს, მათთან ერთად განიხილავდა სწავლებისა და ურთიერთობების მოდელს. პირად გამოცდილებებზეც არაერთხელ უსაუბრია. ერთ-ერთ შეხვედრაზე აღნიშნა კიდევ, რომ 70-90-იანი წლების სკოლებში ყურადღება, ძირითადად, გადატანილი იყო ამა თუ იმ საგანში ფაქტობრივი მასალის მექანიკურ დაზევირებაზე მაშინ, როცა აუცილებელია, მოსწავლეს განუვითარდეს ღრმა აზროვნება, რაც სხვადასხვა საგნის უკეთ ათვისებასა და ცხოვრებისეული სირთულეების დაძლევაშიც დაეხმარება. განათლებული ახალგაზრდები არ იცხოვრებენ და იმოქმედებენ მხოლოდ ემოციებით, თავისუფალნი იქნებიან მაქსიმალური ზომისაგან და ჩვენზე უფრო გონივრულად, რწმენითა და სიმართლით წარმართავენ ცხოვრებას, ბრძანა პატრიარქმა.

ასეთი მასშტაბური საგანმანათლებლო კერების დასაარსების ძალისხმევით მადლიერმა თანამოსაგრეებმა შესაბამისად შეაფასეს მისი გამორჩეული ღვაწლი: კათოლიკოს-პატრიარქი ილია მეორე არის თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის საპატიო დოქტორი, არჩეული იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ტექნიკური უნივერსიტეტისა და სულხან-საბა ორბელიანის პედაგოგიური უნივერსიტეტის საპატიო პროფესორად. 2005 წელს კი უწმინდესი საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის საპატიო აკადემიკოსად აირჩიეს.

ანიტო ქარდავა,
ქრისტიანული
ხელოვნებათმცოდნეობის
ფაკულტეტის
მეოთხე კურსის სტუდენტი

თბილისის სასულიერო
აკადემია და სემინარია.

გელათის სასულიერო
აკადემია და სემინარია

ხმა პრიდან

„... როცა მას ვუსმენ და ვუყურებ თუ როგორ იღვრება მისი თვალებიდან

სიყვარული, ვიჟირებ, რომ ყველაფერი

ამქვეყნად სიყვარულზე დგას“

რთულია ჩავტყო პატარა წერ-
ილში მადლიერების ის სიტყვები,
რომელიც ჩვენი პატრიარქისადმი
მსურს რომ წარმოვთქვა. რთული
იმიტომ, რომ არ ვიცი რომელი
ერთი ეპიზოდისთვის გადავუხა-
დო მადლობა, თუნდაც მთელი
ერის სახელით და თუნდაც პირა-
დად ჩემი სახელით.

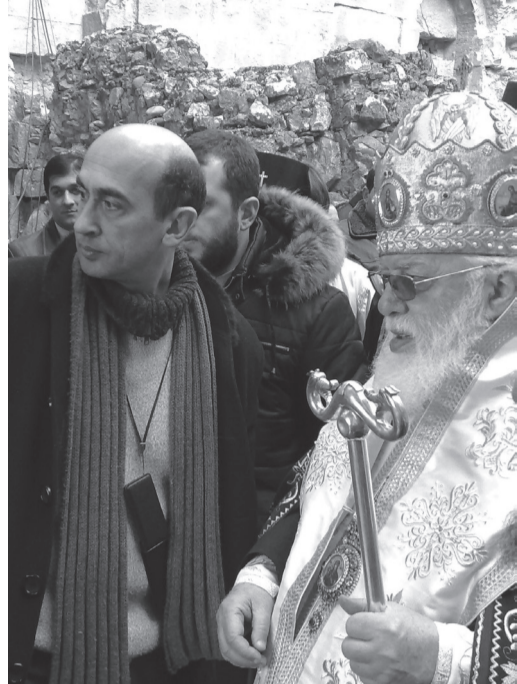
ღმერთმა მომცა ბედნიერება,
რომ არაერთხელ ვყოფილიყავ
მასთან მართლმადართო, პირისპ-
ირ დარჩენილი და რჩევა მე-
კითხა მისთვის და გვესაუბრა იმ
საკითხებზე, რომლებიც ამა თუ
იმ პერიოდში მე მანუხებდა. ეს
შეხვედრები იყო არა მხოლოდ
საქართველოში, არამედ მის
ფარგლებს გარეთაც და ყოველი
ასეთი შეხვედრის შემდეგ მქონდა
იმის საოცარი განცდა, რომ მან
ძალია მომცა და ყველაფერი კარ-
გად იქნებოდა მომავალში.

ამ ბრძენკაცის ყველა რჩევა,
რომელიც ჩემთვის მოუცია, და-
მეხმარა, ყველა მისმა გაფრთხ-
ილებამ კი ხიფათი ამაცლია.
მისმა სიტყვამ და იუმორმა

არაერთხელ მიშველა
და მომცა მხნეობა.

მისი არსებობა
ჩემს ქვეყანას ხომ
სჭირდება და სჭირდ-
ება, მაგრამ პირადად
მეც ძალიან მჭირდება,
რადგან ჩემთვის, ის
არის როგორც იმედის
ძალის მომცემი, ასევე
ის ზეკაცია, რომელიც
ყველა სიტყვით, ყველა
ქმედებით მხოლოდ
სიყვარულს თესავს,
როცა მას ვუსმენ და
ვუყურებ თუ როგორ
იღვრება მისი თვალებ-
იდან სიყვარული, მეც
ვცდილობ დავიჯერო
და ვიჯერებ კიდევ,
რომ ყველაფერი ამქვეყნად სი-
ყვარულზე დგას და მიჩნდება
განუზომელი მოთხოვნილება,
რომ ყველა ჩემს სექტაკლში სი-
ყვარულზე ვიქადაგო და ამისთვის
საც მინდა მას მადლობა ვუთხრა.

ღმერთმა ძალიან დიდხანს
უმყოფოს ჩემს ქვეყანას უწმიდე-

სი და უნეტარესი ილია მეორე,
ჩვენი პატრიარქი, ჩემი პატრი-
არქი.

**ავთო ვარსიამაშვილი,
რეჟისორი.**

„პატრიარქთან ურთერთობის ბედნიერება მთელი ცხოვრების მანძილზე გამყვება და გამაძლიერებს“

– მისი უწმიდესობის აღ-
საყდრების დროს, მე და ჩემი
და-ძმები პატარები ვიყავით და
მასხოვს, დილით დედამ მოგვი-
ლოცა ბავშვებს მისი უწმიდესო-
ბის აღსაყდრება და მოგვიყვია, რა
გულმონყალე და ქვეყნისათვის
თავდადებული წინამძღვარი ელ-
იროსა საქართველოს.

მისი უწმიდესობა პირადად 12
წლის ასაკში გავიცანი. პატრი-
არქი ჩემი ბავშვობისდროინდელ
გამოფენაზე ბრძანდებოდა და მე
და დედაჩემი მიგვიწვია თავის რე-
ზიდენციაში სიონთან.

ეს ჩემთვის დაუვიწყარი შეხ-
ვედრა იყო.

პატრიარქმა მაჩუქა ვერცხლ-
ში ჩასმული გიშრის ჯვარი,

მალაქიტის კოლოფით, რომელიც
33 წელი საერთოდ არ მომიხსნია
არც ერთი წამით. მაჩუქა აგრეთვე
დავითნი ნუსხა-ხუცურად და ამის
ხათრით ნუსხა-ხუცური დამწერ-
ლობა ვისწავლე დედა თებრონი-
ას (სეფერთელაძე) დახმარებით,
თუმცა, ასომთავრული უკვე ვი-
ცოდი.

ძველი ქართული დამწერლო-
ბის ცოდნა ძალიან გამომადგა
ხელნაწერ სახარებაზე მუშაობი-
სას. დიდი მადლიერება მინდა
გამოვხატო უწმიდესის მიმართ,
როცა მან თავისთან მიმიხმო
90-იანი წლებში, საქართველოში
სამოქალაქო დაპირისპირების
შემდეგ, ქვეყანაში უშუქობის და
სიღარიბის პერიოდში და ყველა

სულიერი ძალები გამოლეული
გვექონდა. 1997 წელი იდგა, პატრი-
არქმა შემომთავაზა ხელნაწერი
სახარების მინაწერებზე მუშაობა.
ეს სახარება მსოფლიოში უნი-
კალური, ყველაზე დიდი ზომის
ხელნაწერი სახარებაა. უწმიდე-
სისა და უნეტარესის კურთხევით
ხელნაწერთა ჯგუფს ჩავუდექი
სათავეში და გაგვარძელეთ უკვე
დანყებული მუშაობა სახარების
მინიატურებზე. სამი წლის გან-
მავლობაში საქართველოს კათო-
ლიკოს-პატრიარქის რეზიდენ-
ციაში ვმუშაობდი და ეს პერიოდი
ჩემთვის უბედნიერესი იყო, ისევე
როგორც ჩვენს ჯგუფში მომუშავე
თითოეული ხატმწერისათვის. პა-
ტრიარქი თითქმის ყოველ დღე
მოზრძანდებოდა, რომ დაეხედა
სამუშაო პროცესისათვის და ყოვე-
ლთვის მნიშვნელოვან რჩევებს
გვაძლევდა.

პატრიარქის სამუდამოდ მად-
ლიერი ვარ იმ წლებისთვის, სუ-
ლიერი ძალების აღდგენის სა-
შუალება რომ მომცა. მასთან
ურთიერთობის ბედნიერება მთე-
ლი ცხოვრება გამყვება და გამა-
ძლიერებს.

დიდ მადლობას ვუხდით იმ
სიკეთისათვის, რომელიც ჩემს
მიმართ გამოიჩინა.

**რუსუდან ფატივაშვილი,
მხატვარი**

თქვენო უწმიდესობავ! მე ფარ-ხმალი დავყარე...
შიში ისე მოედო ჩემს სისხლსა და სამშვიდველს,
არაფერი არ შევლის კეთრით სწულ სამყაროს,
მსოფლიო მძინვარება როგორ ძლიერ მაშინებს.

არაფერი არ დამრჩა ირგვლივ დაუქოცნავი,
წინაპართა საფლავებს მუხლმოყრილი ვეახლე,
თქვენო უწმიდესობავ! ალბათ უკვე დროც არის -
შევეგუო წარმღვნელ და დამანგრეველ სიახლეს.

ბევრი ღამე მუხლმოყრილს მიტირია ხატებთან,
რომ როგორმე ჩემს ძველ სისხლს ეგრძნო შეგება
მცირედი,
მაგრამ ჩემი ქვეყნისთვის ის დილა არ გათენდა -
გალვივება ვერ შევძელ მინავლებულ იმედის.

თქვენო უწმიდესობავ! დღეს ყველაფერს დრო
ცელავს,
უმძიმს ხნიერ პლანეტის ჩამოღვენთილ იოგებს,
თქვენო უწმიდესობავ! როგორ შევძლო მოთმენა
მექცეოდეს სამშობლო და მე არა მტკიოდეს...

თქვენო უწმიდესობავ! ტკივილების შენდობას
ამ ტკივილთა გარეშე როგორ გაგიბედავდი,
ჩემი ჩამონისლული პოეზიის ერდოდან
შენს ლოცვებში, და შენში, საქართველოს
ვხედავდი.

თქვენო უწმიდესობავ! ახლა ღონემიხდელი
დასერილი ფიქრებით მინდორს ვგავარ ნაურმალს,
მეშინია სიცოცხლის, არც შეგება სიკვდილი -
ვიდრე ჩემი მამული ასე ძლიერ მაურევებს.

თქვენო უწმიდესობავ! თუ ფარ-ხმალი დავყარე,
შიში ისე ხარბად ღრღნის ჩემს სხეულს და
სამშვიდველს
ახლაც შემფოთებული ვაკვირდები ვარსკვლავებს,
მსოფლიო მძინვარება როგორ ძლიერ მაშინებს...

ხან თუ გაბრაზებული ფიქრს ნისლივით ამოვშლი,
იქ ვარ ჩამომჩვარული, სადაც უნდა ვხვიოდე,
თქვენო უწმიდესობავ! ამ შემზარავ ქაოსში
როგორ შესამჩნევია ჩვენი ქვეყნის სიობლე.

ჩემი ყოფნა სამზეო დროით განსაზღვრულია,
კომპარული ხილვები და ქარები მარწვენ,
აქ, ჩემ ირგვლივ რაც ხდება, შევეგუე სრულიად,
არაფრისგან არ ვცდილობ ახლა თავის დაღწევას.

თქვენო უწმიდესობავ, დრო მკარნახობს, რომ
ვცდები,
ვერ ავყარე ფიქრები საშიში და მზარავი,
ყოველ მზის ამოსვლისას გამოვდივარ ლოცვებით
და ცრემლივით სველია ჩემი ლურჯი კარავი.

თქვენო უწმიდესობავ! აქ სტრიქონი ყოველი
ჭმუნვით გაჯერებული გულის მონაწურია,
ვდგავარ ქედდადრეკილი და შენდობას მოველი,
ამ ცოდვათა შენდობა - ვიცი, რთულზე რთულია.

თქვენო უწმიდესობავ! დამიშვია აფრები,
აირია ამინდი, და ხშირია ნისლობა,
ის, რაც ეჭვს გარეშეა, დროში ვერა ვთანხმდებით -
საქართველოს გარეშე მე და მარადისობა.

ტარიელ ხარხელაური

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია მეორის საპატრიარქო მოღვაწეობის ისტორიაში განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს საქართველოს ეკლესიის ურთიერთობებს ადგილობრივ მართლმადიდებლურ ეკლესიებთან და, მათ შორის, ბერძნულენოვან საპატრიარქოებთან. ყურადღებას შევამჩნიებთ რამდენიმე ფაქტზე, რაც ამ ურთიერთობების ზოგად ხასიათს წარმოაჩენს.

XX საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში, როდესაც საბჭოთა კავშირი დაიშალა და საქართველომ როგორც დამოუკიდებელმა სახელმწიფომ, ახალი სივრცეები დაიწყო, ჩვენს ეკლესიასაც მიეცა თავისუფლება, მჭიდრო ურთიერთობები დაემყარებინა მოძველებულ მართლმადიდებლურ ეკლესიებთან. ამ პერიოდს დაემთხვა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღიარებისთვის ბრძოლა. რამაც განუზომელი ღვაწლი და დამსახურება მიუძღვის საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორეს. სწორედ მან მიმართა მსოფლიო საპატრიარქოს, რომ ელიარეზისა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიაში. ამ მოთხოვნის დასაბუთება კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს წინაშე საკმაოდ რთული აღმოჩნდა. პატრიარქის დიდი მეცადინეობით და ქართველ ისტორიკოსებთან ხანგრძლივი კონსულტაციების შედეგად, შეგროვდა ყველა ქართული და უცხოენოვანი წერილობითი წყარო, რომელთა საფუძველზე საქართველოს ეკლესიას უეჭველად ეკუთვნოდა ავტოკეფალიურობის სტატუსი. კონსტანტინეპოლის საპატრიარქო სკეპტიკურად განიხილავდა ქართული ისტორიული წყაროების უტყუარობას და ართულებდა საკითხის გადაწყვეტას.

„სიტუაცია საკმაოდ დაძაბა, - იხსენებს პატრიარქი, - კონსტანტინეპოლის დელეგაციამ ისე დატოვა თბილისი, რომ არ დათანხმდა ჩვენს მოთხოვნას - ავტოკეფალიურობის დამადასტურებელ დოკუმენტში ჩაწერილიყო სიტყვა „აღიარება“ და არა „ცნობა“ (ფრაგმენტი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია მეორის გამოსვლიდან სამების საკათედრო ტაძარში, 2011 წლის 25 დეკემბერი). სერიოზული კამათი სწორედ ზემოთ აღნიშნულ სიტყვაზე, „აღიარებაზე“ გაიმართა. ცხადი იყო, თუკი დოკუმენტში ჩაიწერებოდა „აღიარება“, ეს ნიშნავდა, რომ მსოფლიო საპატრიარქო ცნობდა საქართველოს ეკლესიის ისტორიულ ავტოკეფალიას და მის მიერ ამ სტატუსის ხელახლა მინიჭება არ გახდებოდა საჭირო.“

მაშინდელი მიმოწერა ორ საპატრიარქოს შორის ადასტურებს იმას, რომ მსოფლიო საპატრიარქო ნამდვილად თავს იკავებდა ავტოკეფალიურობის „აღიარებისაგან“. დღევანდელი გადასახედიდან ცხადად ჩანს, ბოლოს და ბოლოს კონსტანტინეპოლის ეკლესიამ დადებითი გადაწყვეტილება

მიიღო იმიტომ, რომ, ერთი მხრივ, საქართველოს მხარეს ყველა უტყუარი საბუთი გააჩნდა საკუთარი პოზიციის დასაცავად და, მეორე მხრივ, გადამწყვეტი აღმოჩნდა თავად საქართველოს პატრიარქის პრინციპული სიმართლიანობის დაცვაში, იმავდროულად - მისი პიროვნული ხიბლი, მოთმინება და თავშეკავება.

ჩვენი ეკლესიის ავტოკეფალიურობის აღიარების შემდეგ, კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს საჭეტემინდელი ბართლომეოს I. (იგი იყო ნევი მსოფლიო საპატრიარქოს იმ დელეგაციის, რომელიც საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის საკითხთან დაკავშირებით იმყოფებოდა საქართველოში).

სწორედ ბართლომეოს I-ის მოღვაწეობით დაიწყო ახალი ურთიერთობები საქართველოსა და კონსტანტინეპოლის ეკლესიებს შორის. მსოფლიო პატრიარქი რამდენჯერმე ეწვია ჩვენს ქვეყანას. ყოველი ვიზიტისას იგი განსაკუთრებით აღნიშნავდა საქართველოს პატრიარქის ღვაწლის შესახებ საბჭოთა ათეისტური რეჟიმის დროს: „კომუნისტური მმართველობის ხანაში, როცა საქართველოში მხოლოდ რამდენიმე ეკლესია იყო მოქმედი, დაკეტილი იყო უძველესი მონასტრები და ხალხი ათეისტური სულიკვებით ცხოვრობდა, სწორედ ამ პერიოდში საქართველოს ეკლესიას უფალმა მოუვლინა ადამიანი, რომელმაც ერი ეკლესიის წიაღში დააბრუნა და ღვთის სიტყვის ჭეშმარიტება უქადაგა. ილია მეორემ პატრიარქობის მძიმე ჯვარი ღირსეულად ატარა კომუნისტურ ეპოქაში. იგი თავისი დაუღალავი ღვაწლით ერის ნამდვილი სულიერი წინამძღოლი გახდა.“ (ამონარიდი მისი ყოვლადუნამოვნიების, კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოსისა და მსოფლიო პატრიარქის ბართლომეოს I-ის გამოსვლიდან, თბილისი, 2007 წლის 7 დეკემბერი).

საქართველოსთვის ყველაზე მძიმე დღეებში, 2008 წლის აგვისტოში, როცა რუსეთი გორსა და ცხინვალს ბომბავდა და თბილისიც საშიშროების წინაშე იდგა, მსოფლიო პატრიარქმა წერილობით და სატელეფონო პირადი საუბრით გამოხატა საქართველოს პატრიარქისა და ჩვენი სამშობლოსადმი თანადგომა და მხარდაჭერა: „მე მწამს თქვენი სიბრძნის, შორსმჭვრეტელობის და ქრისტესმთავრის სიმტკიცის, მიგულით ერთგულ თანამდგომად და თანამოაზრედ“. გარდა ამ სიტყვებისა მსოფლიო საპატრიარქოდ და კვიპროსის ეკლესიამ ფინანსური დახმარებაც გაუწია ომის შედეგად უსახლკაროდ დარჩენილ ჩვენს თანამემამულეებს.

„როცა უსამართლოდ იჩაგრება ჩვენი თანამომძე მართლმადიდებელი ხალხი, ჩვენი გულხელდაკრეფილი ყოფნა ღვთის წინაშე არ იქნება სათნო. თქვენო უწმინდესოვანო, მიიღეთ ჩვენგან მხარდაჭერა და თანადგომა“, - წერდა მაშინ ჩვენი პატრიარქს კვიპროსის

ეკლესიის მეთაური, მთავარეპისკოპოსი ქრისტოსტომოსი.

ცალკე აღნიშვნის ღირსია ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პატრიარქის - თეოდორე III-ის - ვიზიტი საქართველოში 2008 წლის აგვისტოში. უწმინდესისა და უნეტარესის, საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მფარველი წმინდანის, ილია წინასწარმეტყველის, ხსენების დღეს, 2 აგვისტოს, საქართველოს ეკლესიის ოფიციალური ვიზიტით ეწვია ალექსანდრიის საპატრიარქოს დელეგაცია ეკლესიის მეთაურის ხელმძღვანელობით. ჩვენს ეკლესიასა და, პირადად, პატრიარქს ალექსანდრიის საპატრიარქოსთან მანამდეც დიდი ხნის ურთიერთობა ჰქონდა, ან განსვენებული წინა ორი პატრიარქი, პეტრე - ერთხელ და ნიკოლოზი - რამდენჯერმე იმყოფებოდნენ საქართველოში. ალექსანდრიის აწინდელმა პატრიარქმა თეოდორე მესამემ თავისი მისასაღმებელი გამოსვლა შემდეგი სიტყვებით დაიწყო: „თქვენო უნეტარესობავ, ქრისტესმთავრად მე მივედი ან განსვენებული ალექსანდრიის პატრიარქი ნიკოლოზის საფლავთან და ვუთხარა: „უწმინდესო, მე მივეძვარ საქართველოში ილია მეორესთან, ადამიანთან, რომელიც შენ განსაკუთრებით და ძალიან გიყვარდა. მჯერა, იგი ხარობს ზეციურ სასუფეველში, რადგან ჩვენს ორ ეკლესიას შორის ქრისტესმთავარი სიყვარულით სავსე ურთიერთობა ისევე გრძელდება“ (2008 წელი. თბილისი. აგვისტო).

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქისადმი უდიდესი პატივისცემითა და სიყვარულით, კვიპროსის ეკლესიის მთავარეპისკოპოსმა ქრისტოსტომოსმა კუნძულზე მცხოვრებ ჩვენს თანამემამულეებს გამოუყო ცალკე ტაძარი ნირვა-ლოცვის ქართულ ენაზე აღსასრულებლად, აგრეთვე დახმარებას უწევს ისტორიული მნიშვნელობის საქმეშიც - კვიპროსზე შუა საუკუნეებში არსებული მძღავრი ქართული კერის - ღაღის მონასტრის - აღდგენასა და განახლებაში. აი, როგორ შეაფასა უნეტარესმა ქრისტოსტომოსმა საქართველოს პატრიარქის მწყემსმთავრული მოღვაწეობა: „40-წლიანი პატრიარქობა ჩვეულებრივი ფენომენი არ არის, ამიტომ ვადიდებთ უფალს, რომ საქართველოს ეკლესიაზე ასეთი დიდი და იშვიათი წყალობა მოიღო. შეუძლებელია, არ აღვნიშნოთ განსაკუთრებული მოღვაწეობის შედეგები. უნეტარესო, ქრისტესმთავარი საყვარელო ძმავო ილია, უფლის ნებამ გამოგარჩიათ ეკლესიის საქმეთა მწყობრად საქართველოს ეკლესიისთვის რთულ პერიოდში. მაშინ საჭირო იყო ბრძნული გარჩევის უნარი ეკლესიისა და მორწმუნე ერის სწორად წინამძღოლობისათვის. იმ დროს ეკლესიაში თქვენ აღიმართეთ ურყევ ბურჯად, არაფრად მიიჩნიეთ თანადროული სირთულეები და მომავალს სასოებით შესცქეროდით. თქვენი ქვეყნის და ერის

მრავალ სირთულეს და პოლიტიკურ კატაკლიზმებს დაუპირისპირეთ ქრისტიანული სიმშვიდე და მიწყვებოდიშ პავლე მოციქულის გზას, სადაც: „...ყოველსა შინა წარუდგინენით თავნი თქვენნი, ვითრცა ღმრთისა მსახურთა... ტანჯვათა, პყრობილებათა შინა შფოთებათა, შრომითა და მღვიძარებთა, მარხვითა და სინმიდითა მეცნიერებითა და სულგრძელებითა, სიტკობითა და სულითა წმიდითა, სიყვარულითა შუორგულელებითა... ვითარცა მწუხარენი და მარადის გვიხარის; ვითარცა გლახანი და მრავალთა განვამდიდრებთ, ვითარცა არარაი გუაქუს, და ყოველივე გუაქუს“ (კორ.2.6.4-6).

მსოფლიოს ბერძნულენოვანი მართლმადიდებლური ეკლესიების მეთაურთა და სხვა წარმომადგენელთა არაერთი მოსალოცი ბარათი და საქმიანი წერილი იწახება საპატრიარქოს არქივში. მრავალი მათგანის თარგმანს პირადად მომიწია და უნდა აღვნიშნო, რომ ყველა წერილი აღსავსეა საქართველოს პატრიარქისადმი განუხსრვლელი პატივისცემით, სიყვარულით, გაჭირვებაში თანადგომის იმედით და რთულ სიტუაციაში ბრძნული რჩევის მოლოდინით.

საინტერესოა ელადის ეკლესიასთან ჩვენი ეკლესიის ბოლოდროინდელი კონტაქტები. ამ ურთიერთობებში გამოვყოფთ 2004 წელს საქართველოს პატრიარქის ოფიციალურ ვიზიტს საბერძნეთში.

ეს იყო საპასუხო ვიზიტი ელადის მთავარეპისკოპოს მეთაურ ქრისტოდულოსის ვიზიტისა საქართველოში 2001 წელს, როდესაც თბილისსა და ბათუმში ჩამოაბრძანეს წმინდა მოციქული ანდრიას თავის ქალა. ეს სინამდვილე ქალაქ პატრაში საკათედრო ტაძარში დაბრძანებული. იმ ქალაქში, სადაც ანდრია მოციქული აღესრულა.

საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ვიზიტის პროგრამაში შედიოდა: ოფიციალური შეხვედრა ელადის ეკლესიის მეთაურსა და წმინდა სინოდის წევრებთან, შეხვედრები საბერძნეთის პრემიერ-მინისტრთან, ხელისუფლების წარმომადგენლებთან.

საქართველოს ეკლესიის დელეგაცია ეწვია რამდენიმე მონასტრს როგორც ათენში, ასევე კუნძულებზე - კერკირასა და ტინოსზე. უწმინდესი და უნეტარესი სტუმრობდა ათონის მთას, სადაც მოინახულა და მოილოცა ათანასე დიდის ლავრა, ივერონისა და ქსიროპოტამოს მონასტრები.

ქართულ-საზღვარგარეთული კულტურული კონტაქტების კვლევის სფეროდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია ქართულ-ბერძნული ურთიერთობების სფერო. ანტიკური ხანისა და შუასაუკუნეების საქართველოს საბერძნეთთან, შემდეგ კი ბიზანტიასთან მრავალსაუკუნოვანი კულტურული, რელიგიური და სოციალურ-პოლიტი-

მცხეთის მთიანეთის ავტონომიური რაიონის საკრებულომ...

არაფერს ნიშნავს, თუ არა ბეთლემში მოხდა საკვირველი...

წარმოდგენილი განმარტების ქვეყნისთვის...

ლი ტექსტიც ადასტურებს, რომელშიც განსახილველი...

დაბადება; 2. შობა, როგორც საკუთრივ მშობიარობის პროცესი...

ზემოთქმულს შევაჯამებთ და აღვნიშნავთ, რომ

ძველ ქართულ საღვთისმეტყველო ტექსტებში დამონებული ტერმინი...

ირაკლი ორბელიანი

არქიმანდრიტი ევრემ არიზონელი

რა არის სიყვარული?

თუ სათნოებებს ყვავილებს შევადარებთ, მაშინ, შეიძლება ითქვას...

სიყვარული გაზაფხულის ღიმილია, სიცოცხლის ყველაზე მელოდიური ნოტი...

განვდილი ხელია, არამედ მნიშვნელოვანია შენი გულის მიძღვნიან...

თუ იცი, რას ნიშნავს, რომ გაილო შენი თავი, მაშინ სიყვარული შეგძლებია!

სიყვარული იმით არ იზომება, თუ რას გასცემ, არამედ იმით, თუ როგორ გასცემ...

ის მკვდარ სხეულს ემსგავსება, სუნთქვისა და სიცოცხლის ნიშანწყალი რომ არ ეტყობა...

ამგვარი მოწყალება უმზეო ცას ან ულამაზო ყვავილს ჰგავს...

როცა რაიმეს უსიყვარულოდ გასცემ, შენ ადამიანს შეურაცხველ და არ გამოხატავ მისადმი პატივისცემას...

ნებისმიერი დიდი სიყვარული - ჯვარცმული სიყვარულია, რომელიც სხვებისთვის შეუმჩნეველად გადის გოლგოთის ყველა საფეხურს...

აღიან წმინდანები, რომლებმაც საღვთო სიყვარულის ისეთ საზომს მიანიჭეს...

სიყვარული ყველას მიმართ დელიკატური და კეთილია: მშვიდობისა და მწყურვალის, უცხოტომელისა და ყველასგან მოძულებულისა...

და [სიყვარული] ვისაც აქვს, ღმერთი ჰყავს თავის თავში, რადგან სიყვარული ღმერთის მყოფობას ნიშნავს...

თარგმნა დეკანოზმა იონა პარკალიანმა

ამ ეუფლებიან ხატწერის საიდუმლოებს

ხატწერის სახელოსნო თბილისის სასულიერო აკადემიის დაარსების პირველივე წლებში...

ეტყველებას ეფუძნება. ის თავადაც ღვთისმეტყველებაა, ოღონდ ხაზებისა და ფერადი შუქების საშუალებით...

პირველი წლებიდან მოყოლებული დღემდე სასულიერო აკადემიის ხატწერის სახელოსნოში ბევრი ხატმწერი აღიზარდა და დახელოვდა...

ძველი ხატების საუკეთესო ნიმუშებთან შეხება ხელს უწყობს პიროვნების შინაგან სულიერ მოძიებას...

წერის შემსწავლელთაგან ყველა მათგანი ვერ გახდება ამ საქმის პროფესიონალი, სწავლების პერიოდი გარკვეულ სულიერ გამოცდილებას შესძენს...

ხატწერის პრაქტიკულ გაკვეთილებზე დასწრება თავისუფალია ქრისტიანული ფსიქოლოგიის და ქრისტიანული ხელოვნების ფაკულტეტების...

ნიჭის, პრაქტიკული გამოცდილების, შესაძლებლობების და მოთხოვნების გათვალისწინებით.

უწმიდესის ლოცვა-კურთხევით ხატწერის სახელოსნო ასევე ხელმისაწვდომია გარეშე პიროვნებებისთვისაც და მათთვისაც, ისევე როგორც ჩვენი სასწავლებლის სტუდენტთათვის, სწავლება უფასოა.

მაკა ჩხეიძე ხატწერის სახელოსნოს ხელმძღვანელი

ხატწერა - საღვთო მადლი

ხატწერა ეს არის ადამიანის სულის აღმავრუნება. მართლმადიდებლურ ხატწერას აქვს თავისი კანონიკური საზღვრები...

დრაპირებებით. ხატმწერი ეყრდნობა ეკლესიის ჭეშმარიტ სწავლებას და ამ ჭეშმარიტების გათვითცნობიერებით...

ჩემთვის ხატწერა არის ლოცვა. ისევე როგორც ტაძარში, მსახურებაზე დგომისას, სახლში პირადი ლოცვების კითხვისას...

უახლოვდები თავად წმინდანს ან დღესასწაულს, რომელსაც გამოსახავ.

ჩვენი სასწავლებლის მადლობელი ვარ, რადგან ჯერ კიდევ სემინარიის პირველ კურსზე ყოფნისას საშუალება მომცა ხატწერის შესწავლით ახალი საწყარო აღმომიჩინა...

ჯუმაბარ თომაძე, სასულიერო აკადემიის სტუდენტი

წმინდა აბო თბილელის ტაძარი მეტეხის კლდის ძირში ქალაქგებობის თვალსაზრისით

წმინდა აბო თბილელი - VIII საუკუნეში მაჰმადიანური რჯულით აღზრდილი ყმაწვილი, რომელმაც მთელი სულითა და გულით შეიყვარა და შეიტკბო ქრისტიანობის, თბილისში ქრისტიანობის ნამებული არაბია, რომელიც სარწმუნოებისადმი თავდადების გამო თბილისის მფარველი წმინდანი გახდა.

ჩვენი მიზანია, ვუჩვენოთ როგორ აღიბეჭდა თბილისის ურბანულ ქსოვილში წმინდანის ცხოვრებასთან დაკავშირებული ადგილები - რა გავლენა იქონია ქალაქგებობაზე და როგორ წარმოიჩინა ისინი ქრისტიანული ხელოვნების სახით.

თავისკვეთის ადგილი - ესაა ორმოც სებასტიელ მონაშენთა ეკლესია კარიბჭითურთ და ეზოთი (რასაც ადასტურებს ვახუშტი ბატონიშვილის რუკა, 1735 წლისა). მარტვილობის მიხედვით, იგი იყო დედაქალაქის დედაციხის (ნარიყალას) ქვემო ტერიტორიაზე, რომლის დაქანებულ ფერდზეც ოდითგანვე განფენილი იყო ქალაქი. ეს ადგილი ქვემო კალაღ ინოვდება.

ამ ფერდით კოჯრის ქედი მდინარე მტკვრის მარჯვენა ნაპირისკენ დაბლდება. მოპირდაპირედ, მეორე მხარეს, მდინარის მარცხენა ნაპირს გაყოფილია მეტეხის კლდოვანი პლატოც. მდინარე მტკვრის ორსავე ნაპირზე ეს ორი დადაბლებული კლდოვანი ნაპირი ერთმანეთთან ყველაზე ახლოს სწორედ ამ ადგილზეა და მყარ საფუძველს ქმნის ხიდის დასაყრდენად; ამიტომაც, აქ მუდამ იყო მოწყობილი ხიდი, რომელიც გალავანშემორტყმული ქალაქის ორ ნაწილს აკავშირებდა.

ქვეყნის გაქრისტიანების შემდეგ, V საუკუნეში, მეფე ვახტანგ გორგასალმა აქ გადმოიტანა სამეფო ტახტი და გამაგრებული ციხე-ქალაქი იბერიის დედაქალაქად დააარსა, რათა მტრის იერიშებისგან დაეცვა ქვეყნისთვის უფრო აღმატებული - წმიდა დედაქალაქი მცხეთა - კვართისა და კათოლიკოსის ქალაქი. მეფე ვახტანგ გორგასალმა ქალაქი თბილისი იმხანად მოქმედი ნესისამებრ გეგმარებით, ქრისტიანულ ქალაქად - ახალ იერუსალიმად - დააფუძნა, მონიშნა რა მის სივრცეში - ურბანულ ქსოვილში, ქვეყანაში მოქმედი იერუსალიმური მღვდელმსახურების წესის შესაბამისად, წმინდა ადგილები. ამ ადგილების არსებობის აუცილებლობას ქმნიდა ის, რომ, საეკლესიო წესისამებრ, უნდა აღესრულებინათ მსვლელობით - ლიტანიობითი ღვთისმსახურება ერთი წმინდა ადგილიდან მეორეზე გადაადგილებით. ასე გაჩნდა თბილისში - შობის ეკლესია, სიონი, გეთსამანია, ჯვარის ეკლესია-გოლგოთა (ჯვარის-მამა) და სხვა. ღვთისმსახურების დაუბრკოლებლად აღ-

სრულებისთვის ასევე აუცილებელი იყო ამ ადგილებს შორის თავისუფალი მიმოსვლის საშუალება, რასაც განახორციელებდა ტაძრებს შორის მაკავშირებელი ქუჩების შექმნა, ანუ ქალაქის ურბანულ განაშენიანებაში შეიქმნა ლიტურგიკული სივრცე, ამას ეწოდება სწორედ სივრცის საკრალიზაცია. თბილისში გაჩნდა ახალი ქუჩები, ანუ დაარსდა ქრისტიანული ქალაქი - ახალი იერუსალიმი. რომლის მშენებლობა დაასრულა ვახტანგ გორგასლის შვილმა, დაჩიმ.

რა კავშირი აქვს ამას წმინდა აბოსთან?!

ქართლში წმინდა ნინოს შემოსვლიდან მოქმედებს იერუსალიმური მღვდელმსახურება. საქართველოში გვაქვს VIII საუკუნით დათარიღებული იერუსალიმური ლექციონარი (კალენდარი). მასში ასახულია მთელი წლის ლიტურგიკული დღესასწაულები, რომელთა შორისაა ორმოცმონაშენთა ხსენების დღეც - 9 მარტი; ლექციონარის მიხედვით, იგი ასევე იდღესასწაულებოდა დიდი მარხვის მეოთხე შაბათსაც. ორმოც წმინდანთა მარტვილობა IV საუკუნეში (320 წელს) მოხდა და მათი ხსენებაც მალევე დაწესებულია.

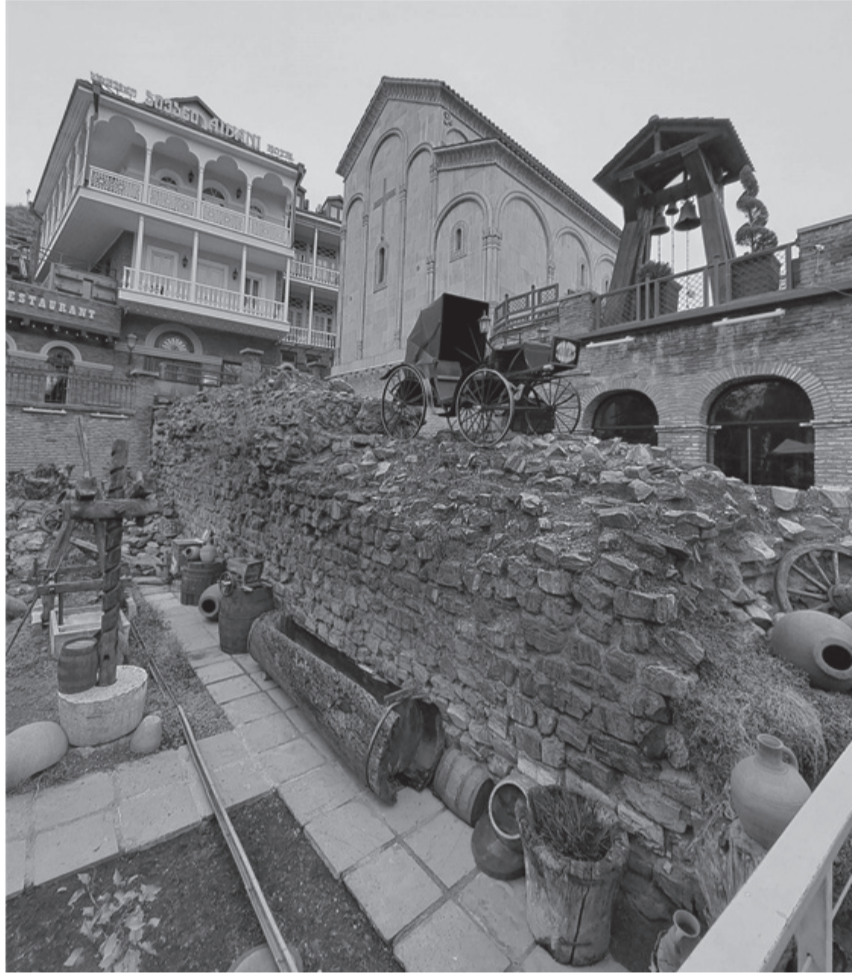
წმინდა აბოს ცხოვრებიდან ვიგებთ, რომ თბილისში ორმოცი სებასტიელი მონაშენთა ეკლესია VIII საუკუნეში უკვე აშენებული იყო და ის არაბი ამირას კართან ახლოს მდებარეობდა ქვემო კალაში. ეს გვაფიქრებინებს, რომ ტაძარი V-VII საუკუნეებში უნდა აგებულიყო და, ეგებ, ამ ტაძრის ადგილი თავად მეფე ვახტანგ გორგასალმა მონიშნა კიდევ, სწორედ აქ მოკვეთეს თავი წმინდა აბოს. ორმოც მონაშენთა ეს ადგილი - მტკიცედ დაემკვიდრა ჩვენი დედაქალაქის გეგმარებასა და ისტორიაში. ორმოც მონაშენთა ეკლესიის ტერიტორიაზე არქეოლოგიური სამუშაოების წარმოებისას აღმოჩნდა ვახტანგ გორგასლისდროინდელი გალავნის ფრაგმენტიც, დღევანდელი თბილისის ისტორიული გალავნიდან ჯერჯერობით ერთადერთი უძველესი ნაშთი.

შემდეგი ამგვარი წმინდა ადგილი დედაქალაქის გეგმარებაში არის მდინარე მტკვრის გაღმა, ქალაქის პირდაპირ, კლდის კბოდეზე გამოქვაბული - „სადილეგო“, რომელიც წმინდა აბოს დროს დამნაშავეს დასაჯის ადგილი იყო და მასში დანევს კიდევ წმინდა აბოს ნეშტი. ამ დროისთვის მეტეხის კლდის თავზე უკვე არსებობდა ტაძარი წმინდა შუშანიკის საფლავითურთ.

დედაქალაქში გაჩნდა წმინდანის ცხოვრებასთან დაკავშირებული ორი მნიშვნელოვანი პუნქტი - წმინდა აბოს თავისკვეთისა და მისი სხეულის დანვის ადგილი. ეს ორივე ადგილი დღემდე მკვიდრად შემოინახა საქართველოს ეკლესიამ.

ამგვარად, ქალაქის ამ პატარა მონაკვეთში დედაქალაქის მფარველ წმინდანთან - წმინდა აბოსთან - დაკავშირებული ორი მნიშვნელოვანი პუნქტი გვაქვს, ასევე, მათი მაკავშირებელი ხიდიც... წმინდა აბო თბილელის მარტვილობის ამბავი - მისი წმინდა ნეშტის „გზა“ - მარშრუტი მრავალჭირნახულ დედაქალაქში, საუკუნეების მანძილზე დაზინყებას არ მიცემია, ესაა ორმოცმონაშენთა ეკლესია, ხიდი და გამოქვაბული.

ეს ხიდი მრავალი საუკუნე ემსახურა თბილისს და იყო ერთადერთი, სწორედ სტრატეგიული თვალსაზრისით უმნიშვნელოვანესი. იგი უშუალოდ არის დაკავშირებული დედაქალაქისა და მისი მოსახლეობის, ასევე დედაქალაქის მცველ მრავალ ქართველთა მარტვილობასთან... წმინდა აბოს შემდეგ, ამ ხიდს

წმინდა 40 სებასტიელი მეომრის ტაძარი. წმინდა აბოს თავის კვეთის ადგილი.

უკავშირდება ასი ათასი მონაშენის (XIII საუკუნეში), შაჰ აბასის მიერ მოკვდინებული ქრისტიანებისა და, ასევე, ყველა ომის დროს უსახელო წმინდანების თავდადება... შესაბამისად, ქართველებმა მას სამართლიანად უწოდეს „მონაშენთა ხიდი“.

1825 წელს გენერალმა ერმოლოვმა ბრძანა წმინდა აბოს ნაშენის ადგილზე ნიშის განახლება და ნამებულის ხატის დაბრძანება. 1848 წელს სენა-

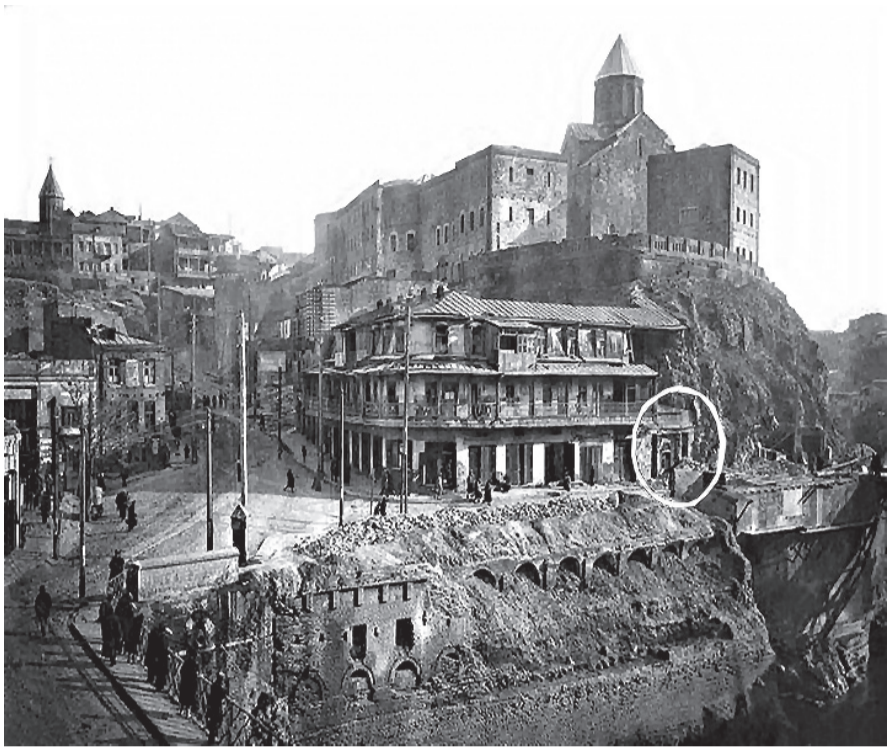

ადგილი სადაც წმინდა აბოს წმინდა ნაწილები ჩაყარეს მტკვარში.

ტორმა საფონოვმა შუშის კარი გააკეთებინა კლდეში, მეტეხის კლდის კბოდეზე არსებულ გამოქვაბულზე. 1882 წელს მიხეილ საბინინმა დანერა წმინდა აბოს ახალი ხატი და დიდი პატივითა და ლიტანიით იგი დაასვენეს „სადილეგოს“ ნიშში... (ეს ხატი მეტეხის

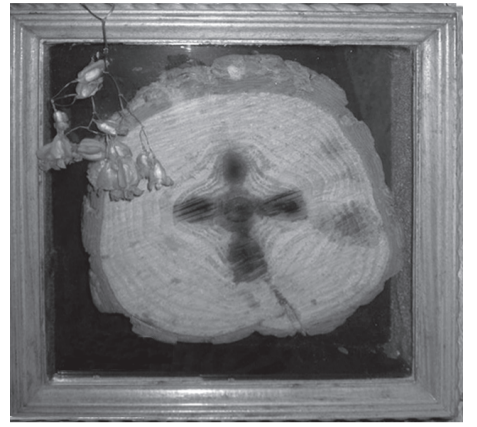
წმინდა აბოს ნიში ტაძრის დასავლეთ ნაწილში

წმინდა აბოხ ნიში. 1825 წელი.

შეიქმნა მცირე სკვერი... ასე დაიმარხა ეს წმინდა ადგილი... სპეციალისტთა ჯგუფმა მოგვიანებით ორმოც მონამეთა ეკლესია არქეოლოგიურად შეისწავლა, რომელმაც ქალაქის ისტორია ამ კონკრეტულ ადგილზე ანტიკურ საფუძველზე გამდებ წარმოაჩინა. ამ ადგილზე აიგო ტაძარი და არქეოლოგიური შრეც ხელუხლებლად დატოვეს... წარმოჩნდა დაკარგული ხიდისთავის კოშკების ადგილიც, ახლა მის თხემზე აიგო ასე ათასი მონამის სახელობის მცირე ეკლესია და ხიდის თავი აიგონებურად გამოუშვირა მდინარეზე ისტორიული ხიდის - მონამეთა ხიდის - საწყისის აღმნიშვნელად...

მენაბდე და ხელოვნებათმცოდნე ქეთევან აბაშიძე. კვლევისას მათ მიაკვლიეს წმინდა აბოხ ნიშის საძირკველს. გათხრების პროცესს ხელს უშლიდა იქ არსებული ჭაღრის ხე და როდესაც მოჭრეს, ნახეს, რომ გადანაჭერზე ჯვარი იყო გამოსახული. არქიტექტორთა იმდროინდელი საბჭო პროექტის განხორციელებას მხარს არ უჭერდა და როდესაც ამ საბჭოს ხელმძღვანელმა გიგა ბათიაშვილმა დაინახა ხის ბრტყელ განაკვეთზე გამოსახული ჯვარი, ეს საკმარისი აღმოჩნდა პროექტის შესათანხმებლად. ასე რომ, თავად ჯვარმა მიანიშნა ტაძრის მშენებლობის ეს ქველი საქმე.

ფიჭვის ხეზე სასწაულებრივად გამოსახული ჯვარი.

ტაძარშია დაბრძანებული).

1950-იან წლებში დედაქალაქში მეტეხის ახალი ხიდის უფრო მაღალ ნიშნულზე მშენებლობის დროს სანაპიროების მოწყობისას, ერთიანად მოარღვიეს ირგვლივ არსებული ნაგებობები. ხიდის ქვეშ ყველაფერი მიწით დაფარეს და 4-5 მეტრით მაღლა

განხორციელდა... XX საუკუნის მიწურულს კვლავ გაიხსენეს წმინდა აბო თბილელის ქვაბი - „სადილეო“- და მას დაესახსრა ახალი ტაძარი - უწმიდესი და უნეტარესი ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით დაიწყო ტაძრის მშენებლობა. პროექტის ავტორები იყვნენ არქიტექტორები რევაზ ჯანაშია, დეკანოზი ბესარიონ

ნიკო ნარათილი, საეკლესიო არქიტექტურის, ხატუნის, დაზგური და მონუმენტური ხატუნის რესტავრაციის ფაკულტეტის მეთოხე კურსის სტუდენტი

დაბრუნება მშობლიურ ფესვებთან

გაზეთ „კლიტე დავითისის“ წლებზე დღევანდელი თებერვლის ნომერში სასულიერო სემინარიის მე-2 კურსის სტუდენტის თემურ სირბილაშვილის წერილი, რომელიც ეძღვნება და საქართველოს საპატრიარქოს ახალგაზრდულ მოძრაობა „დავითიანში“ ლიდერთა კლუბის ხელმძღვანელ-კურატორად მის დასაქმებას, წერდა:

„დავითიანში“-ს შესახებ დაახლოებით 2015-2016 წლებში შევიტყვე და მას შემდეგ, ინტერნეტ სივრცეებში ამ ორგანიზაციის შესახებ გავრცელებული თითქმის ყველა ვიდეოჩანაწერი, სალექციო კურსი თუ პოლიემიკური ჟანრის შეხვედრები ვნახე. ყოველთვის მინდოდა ამ საოცარ გარემოში მოხვედრა და უცხოეთიდან საქართველოში სასწავლებლად ჩამოსულს, ერთი წლის თავზე ღმერთმა ეს ოცნება ამისრულა.

მინდა ენთუზიაზმით შეუუდგე საქმეს, რომელიც ძალიან მიყვარს, ან რა უნდა იყოს იმაზე უფრო ტკბილი, როდესაც ცდილობ სხვა პიროვნებას ღმერთი, ეკლესია და ადამიანი შეაყვარო. ეს ყველაფერი კი უნდა მოხდეს ძალიან ფაქიზად, უდიდესი პატივისცემითა და სიყვარულით.“

გაზეთის ამ ნომერში მკითხველებს ვთავაზობთ მის მონათხრობს, როგორ დაბრუნდა თემურ სირბილაშვილი სამშობლოში სასწავლებლად.

– 27 წლის ვიყავი ეკონომიურმა ყოფამ იძულებული რომ გამხდა, ქვეყანა დამეტოვებინა და გეზი ევროპის მიმართულებით ამელო. 2012 წლის 11 სექტემბერს ოჯახით - მუშაობითა და სამი წლის შვილით, გავემგზავრე პოლონეთში, ბოლოს კი, 2013 წლის 24 მაისს, სამხრეთ იტალიის პატარა ქალაქ სალერნოში დავსახლდით.

ამის შემდეგ თუმცა გავვიუფლებოდა ფინანსური მხარე, შინაგანად ვიყავი ძალიან ცუდად, უხალისოდ, ფსიქოლოგიურად დათრგუნულ მდგომარეობაში, არაფერი აღარ მახარებდა, აღარც მანუხებდა, რაღაც უემოციო და საშინელ სულიერ (ამას მეორე მიზეზად, რომ სულიერი იყო) ტკივილს განვიცდიდი. მთელი დღის განმავლობაში, როდესაც საქმიანობ, ბუნებრივია, რომ ილღები და საღამოს, ერთი სული გაქვს, დაისვენო, რომ სულიერი და ხორციელი ძალები აღიდგინო, ჩემს შემთხვევაში პირიქით იყო, დღით უფრო დაღლილ-დაქანცული ვიღვიძებდი.

ერთი სიტყვით, ეს საშინელი ყოფა არ დამიმთავრდა იქამდე, სანამ არ გავაკეთე არჩევანი, დამეწყო სულიერი, ანუ ეკლესიური ცხოვრება. ეს კი მოხდა 2015 წლის 7 ივნისს. დიას, ეს საოცარი დღეა ჩემს ცხოვრებაში, რომელმაც დასაბამი მისცა იმ სულის მოპოვებას, რომელზედაც ქრისტემ გვითხრა, რომ მოთმინებით არის შესაძლებელი. ამის შემდეგ იყო, რომ დავიწყე ეკლესიური ცხოვრება, საღერმოს წმინდა გიორგისა და ნეაპოლის წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის სამრევლო ტაძარებში სიარული, საეკლესიო საიდუმლოებებში

მონაწილეობა, კითხვა, საეკლესიო სწავლებების ურთიერთობებში გადმოტანა, რომელიც საოცარ შედეგს მძღვებდა და, რაც უფრო ასე ვმოქმედებდი, მით უფრო შინაგან სიახლეებს მივგანებდი ხოლმე, უფრო კი, უფალი თავად მიხსნიდა სულიერ სავენებს.

2018 წლის ნოემბერში გავხდი სტიქაროსანი, საკმაო პერიოდი ვემზადებოდი ამისთვის, ვგულისხმობ, რომ შინაგანად ძალიან ბევრს ვფიქრობდი ამ პასუხისმგებლობაზე. ტაძარში მისვლიდან სამი წელი იყო გასული, ვიდრე ჩემს სტიქრით შემოსვამდე და, ბუნებრივია, რომ ვაკვირდებოდი ჩემამდე მყოფ სტიქაროსნებს, როგორ იქცოდნენ, რაზე საუბრობდნენ. შემდეგ ჩემს ფიქრებში ანალიზს ვაკეთებდი ყველაფერზე, ეს პროცესი ძალიან მსიამოვნებდა.

ჩემს სულიერ გაზრდასა და პიროვნების ჩამოყალიბებაში, უმეტესი წვლილი ღმერთის შემდეგ, რა თქმა უნდა, ჩემს სულიერ მოძღვარს, მაშინ ილუმენს, ახლა კი არქიმანდრიტ გაბრიელს (ღურცკაია) მიუძღვის. ყოველთვის ვამბობ ხოლმე და ახლაც სიამოვნებით გავიმეორებ, რომ მამა გაბრიელისგან ისეთი სკოლა მაქვს გავლილი, რომ მხოლოდ მისგან ვისწავლიდი ყოველივე ამას, რისთვისაც განსაკუთრებით მადლიერი ვარ ღმერთისა.

საქართველოში სასწავლებლად ჩვენი ეპარქიის მღვდელმთავრის, მუჟყე აბრაამისა და მამა გაბრიელის ლოცვა-კურთხევით ვარ ჩამოსული. აქ, თბილისში, ვმსახურობ სიონის საპატრიარქო ტაძარში და ჩემი მოძღვარი არის ამავე ტაძრის მღვდელი, მამა გიორგი ვაშალომიძე, რომელიც აგრეთვე სასულიერო სემინარიის დეკანი.

ჩვენს სასწავლებელში ნამდვილად კარგი გარემოა შექმნილი, სტუდენტებს განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა პედაგოგებისგან, რომლებიც მაქსიმალურად ხელს გვიწყობენ თითოეულ ჩვენგანს იმაში, რომ ვისაც რისი ნიჭიც აღმოგვარჩნდება, სწორედ იმ მიმართულებით გვისწიან გზას.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და დიდი პატივისცემით გამოვხატო სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის რექტორის, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის პროტოპრესვიტერ გიორგი ზვიადაძის მიმართ, რომელიც, მიუხედავად მეტად დატვირთული საქმიანობისა, მუდმივად ჩართულია ჩვენი ყოფა-ცხოვრების პროცესში და მუდამ ყურადღებითაა ჩვენი მიმართ: რა გვიჭირს, რა გვილზინს.

სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის ხშირად ტარდება სამეცნიერო და სხვა სახის კონფერენციები, ვინვეთ და ვხვდებით გამოჩენილ და პროფესიონალ ადამიანებს, იმართება დისკუსიები, რაც, ბუნებრივია, სტუდენტებს გვაძლევს განვითარების შესაძლებლობას, ამისთვისაც პირადად მე, კიდევ ერთხელ დიდ მადლიერებას გამოვხატავ ჩვენი რექტორის, მამა გიორგის მიმართ.

ასევე მადლობას ვუხდის პრორექტორს, დეკანოზ ბესარიონ ცინცაძეს, რომელიც ასევე განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენს თითოეული სტუდენტის მიმართ, მადლობა ჩემს მოძღვარსა და დეკანს, მღვდელ გიორგი ვაშალომიძეს და ყველა იმ სასულიერო პირსა და პედაგოგს, რომლებიც ძალასა და ენერჯიას არ იშურებენ ჩვენს სულიერ განვითარებაში. შევთხოვ უფალს, რომ მათმა გულისხმიერებამ და თავადადებამ ღირსეული ნაყოფი გამოიღოს და მათმა აღზრდილობა თაობებმა განსაკუთრებული წვლილი შეიტანონ როგორც საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის, ისე ჩვენი სახელმწიფოს წინსვლაში.

